

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТРЕНІНГІВ У ВИХОВНІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Психолого-педагогічний супровід особистісного становлення учнів, що забезпечує підготовку гармонійно розвинутої особистості, здібної до постійного оновлення знань і швидкої адаптації до змін в умовах ринкової економіки на сучасному етапі розвитку системи освіти є актуальним і нагальним. Не менш актуальним є застосування інноваційних освітніх технологій, до яких відносимо і тренінг як метод активного навчання і виховання.

Тренінг – форма групової роботи, яка забезпечує активну участь і творчу взаємодію учасників між собою і з учителем, тобто це ретельно спланований процес надання і поповнення знань, відпрацювання умінь і навичок, зміни чи оновлення ставлень, поглядів і переконань. Тренінг – інтенсивне навчання з практичним напрямком. На відміну від навчання в рамках освітніх програм, спрямованих на формування системи знань, навчання-тренінг направлено на розвиток навичок, засвоєння учасниками нового досвіду [1, с. 291].

Тренінг передбачає вирішення таких завдань:

– оцінка рівня засвоєння матеріалу попереднього тренінгу (отримання зворотного зв'язку). Зазвичай це відбувається у формі опитування (що найбільше запам'яталося чи сподобалося на минулому тренінгу) або перевірки завдання для самостійного опрацювання;

– актуалізація теми поточного тренінгу і виявлення очікувань;

– створення доброзичливої і продуктивної атмосфери (цей етап називають загальним терміном «знайомство». Він проходить у формі самопрезентації чи взаємопрезентації учасників тренінгу);

– підтримання демократичної дисципліни у формі прийняття, уточнення або повторення правил групою.

Окрім цього важливими є кілька тематичних завдань у поєднанні з рухами (вправами на зняття м'язового і психологічного напруження). В основній частині тренінгу іноді виділяють теоретичний і практичний блоки. Проте цей поділ є досить умовним. Адже знання (як і уміння та навички) на тренінгу здобуваються у процесі виконання практичних завдань (міні-лекції у формі бесіди, презентації, взаємонавчання, робота в групах). Узагальнення передбачає підбиття підсумків; отримання зворотного зв'язку за тематикою поточного тренінгу; релаксацію і процедури завершення тренінгу.

Вчитель у початковій школі може використовувати тренінг за такими напрямами впливу та змін: тренінг навичок, що спрямований на формування і удосконалення; психотерапевтичний тренінг, що спрямований на які-небудь зміни у свідомості (наприклад, танцювально-руховий тренінг); соціально-психологічний тренінг, спрямований на зміни і у свідомості, і у формуванні навичок (як правило, спрямований на зміну соціальних установок і розвитку умінь і досвіду у сфері міжособистісного спілкування) [2].

У початковій школі як елемент тренінгового заняття можна використати:

– *вправи*, наприклад, «Скласти прислів'я»: учасники поділяються на дві групи «День» і «Ніч». У конвертах розрізані прислів'я (кожне слово окремо), потрібно скласти з слів прислів'я:

У дитини заболить пальчик, а у матері – серце.

Який куц, така й калина, яка мати, така й дитина.

Нема того краму, щоб купити маму.

Материн гнів як весняний сніг рясно впаде та скоро розтане.

– *ігри*, оскільки гра є активною формою пізнання навколишньої дійсності. Різноманітність її видів вводить дитину в коло реальних життєвих явищ. Дитина пізнає якості і властивості предметів, їх призначення, способи використання, засвоює зв'язки і відносини між людьми, правила і норми поведінки, пізнає саму себе, свої можливості і здібності. У процесі гри здійснюється практичне дійове освоєння раніше одержаних знань [3, с. 208].

Наприклад, «Гра – розминка «Емоція по колу»: учасники утворюють коло і кожен називає по одній емоції (наприклад, радість, гнів і т. д.) та запам'ятовує її. Після цього хтось з учасників вигадує певну ситуацію і кидає м'яч іншому учасникові, пропонуючи продовжити речення та назвати свою емоцію чи почуття. Наприклад: «Коли я стою у черзі, то відчуваю радість!» (або тренер роздає учасникам незакінчені речення). Гру закінчено, коли м'яч побував у кожного.

Важливо відзначити, що тренінг орієнтований на вплив, груповий розвиток за допомогою оптимізації форм міжособистісного спілкування [4]. Спілкуючись, учні чують різні точки зору і їх аргументацію, що дає можливість зв'язати свої міркування з міркуваннями інших. Успішні дії учасників тренінгу підкріплюються відповідною реакцією групи. Впродовж роботи групи здійснюється зворотний зв'язок між учасниками.

Знання, вміння і навички, отримані учнями молодшого шкільного віку на тренінговому занятті, використовуються в подальшій спільній роботі, а також закріплюються у власному досвіді школярів з тим, щоб сприяти розвитку всіх аспектів особистості.

Список використаних джерел

1. Педагогический энциклопедический словарь / гл. ред. Б. М. Бим-Бад. М.: Большая российская энциклопедия, 2003 – 528 с.
2. Вачков И. В. Основы технологии группового тренинга / И. В. Вачков. – М: Издательство «Ось-89», 1999. – 446 с.
3. Товканець Г. В. Особливості гри як форми пізнання навколишньої дійсності / Є. С. Куцак, Г. В. Товканець // Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2017р., Мукачево / Ред.кол.: Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2017 – С. 208 – 209.
4. Бизнес семинары и тренинги [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.b-seminar.ru/>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>